

JESPER GRØNKJÆR

MØD VERDEN MED DINE BØRN

20 FORTÆLLINGER FRA
EVENTYRERNES KLUB

RANE WILLERSLEV BJØRN HARVIG MIKKEL BEHA ALEX FRANK LARSEN
ESKE WILLERSLEV DANIEL RYE ERIK B. JØRGENSEN CLAUS BIRKBØLL M.FL.

muusmann
FORLAG

JESPER GRØNKJÆR

MØD VERDEN MED DINE BØRN

20 FORTÆLLINGER FRA
EVENTYRERNES KLUB

muusmann
FORLAG

INDHOLD

FORORD	8
CHRISTIAN LYGUM CHRISTENSEN	12
Med far på gravkammerjagt – Guatemala	
JOHN ANDERSEN	24
Drengetur og kajakekspedition – Grønland	
TORE GRØNNE	36
Skønheden og fødselsdagsbjørnen – USA	
MIKKEL BEHA	48
De store oceaners eventyr – Verdensomsejling	
CARL TRÆHOLT	60
Med mælkevejen som ledestjerne – Botswana	
RANE WILLERSLEV	72
Eventyret lever i naturen – og naturen lever i eventyret – Sydsverige	
HANS ERIK RASMUSSEN	82
Med heste, vogn og børn gennem Østeuropa – Polen, Ukraine og Rumænien	
ANDREAS MOGENSEN	94
En familierejse tilbage i tiden – Texas, Arizona og New Mexico	
ERIK B. JØRGENSEN	106
Eventyret gjorde mig til far – Danmark, Sverige, Grønland og Finland	
BJØRN HARVIG	120
Soveposekamp og hårnålesving – Portugal	

JESPER GRØNKJÆR	132
Himba-dans under Afrikas stjerner – Namibia	
CLAUS KJÆRBY	144
20 års opdragelse i en anden kultur – Danmark	
TONNI FRANDSEN	154
Udflugt med døden – Canada	
DANIEL RYE	166
Størst af alt er kærligheden – Frankrig	
ALEX FRANK LARSEN	174
Glæder og sorger på vejen til Afrikas grønne magnet – Tanzania	
ESKE WILLERSLEV	186
Presset ud over kanten – Sydsverige	
HENRIK EGEDE-LASSEN	198
Bleer og bavianer – Sydafrika	
HENRIK ANDERSEN	210
Mikroeventyr – Småland	
ANDERS HANSEN	218
Krokodillesafari i Afrika og tur ved Galdhøpiggen – Sierra Leone og Norge	
CLAUS 'TAVSE' BIRKBØLL	228
Drømmen om Milne Land – Østgrønland	

FORORD

Jeg sidder i arkivet, det lille loftsrums over Eventyrernes Klub i Nyhavn i København, hvor jeg har søgt skriveligt til denne bog. På etagen under mig ligger klubbens bibliotek, hvor der blandt en udstoppet kæmpeskildpadde, en mindre krokodille og en komodoaran findes flere hundrede bøger skrevet af såvel tidligere som nuværende globetrottere. Der er beretninger tilbage fra dengang, hvor der stadig var uudforskede hvide pletter på verdenskortet, som ekspeditionsdeltagerne satte livet på spil for at erobre – og frem til nu, hvor det meste af kloden er afdækket, men hvor eventyret stadig trives i bedste velgående.

I stueetagen i det gamle pakhuss findes det store mødelokale. Omdrejningspunktet er et kæmpe træbord, hvor plankerne består af ædle træsorter fra alverdens lande. I bordpladen er alle klubkammeraternes navne snittet, dog adskilt af indlagte eksotiske genstande, som forskellige medlemmer har bidraget med fra deres ekspeditioner. Der er alt lige fra et klippestykke fra toppen af Mount Everest, hjembragt af Michael Knakkegaard, den første dansker, der betrådte toppen af verdens højeste bjerg, til et stykke farvetræ fra det danske slaveskib Fredensborg, der forliste i 1768 i Arendal i Sydnorge, og meget andet. Lokalet er rigt dekoreret med eventyrlige effekter – lige fra spyd, penisfutteraler og statuetter til skind af isbjørne, ulve og leoparder. I et aflåst skab hænger den unikke formandskæde fra 1950'erne, der ligeledes består af genstande fremskaffet af datidens medlemmerne, hvoraf flere endnu sidder med ved det runde bord. I kæden ses blandt meget andet: et stykke af en radioaktiv tagsten fra Hiroshima, et kompas fremstillet i en tysk koncentrationslejr, nøgleben fra en nedlagt løve, en sten fra Horebbjerget i Sinai, hvor Moses modtog tavlerne med de 10 bud, en granatsplint fra 1. verdenskrig, en kniv fra Karamodja-stammen i Afrika ... samt yderligere 65 andre klenodier.

Eventyrenes Klub blev stiftet i 1938 af den legendariske polarforsker Peter Freuchen, der sammen med den lige så berømte Knud Rasmussen etablerede de første udforskningsstationer i Thule i 1910. I en årrække deltog han i adskillige årelange Grønlandsekspeditioner – bl.a. som næst- yngste medlem af Danmarks-ekspeditionen tilbage i 1906-08. Freuchen gik aldrig af vejen for en god historie. Mest kendt er vel hans beretning om, hvordan han i den grønlandske vildmark blev overrasket af en snestorm, hvorfor han skyndsomt gravede sig ned i en hule. Men ak og ve – hulen sneede til, og temperaturen kom under 50 minusgrader. Da han ingen redskaber havde med sig, forrettede han, efter eget udsagn, sin nødtørft og formede en mejsel af sin lort, mens denne endnu var varm. Da den senere var stivfrossen, huggede han sig ud af hulen med

På hver side af en prægtig udstoppet antilope hænger store fotos taget af Jens Bjerre i 1953. Det ene foto viser et indvielsesritual, hvor en dreng i den australske ørken får hældt sin onkels blod ud over sig for at markere, at slægtens kraft således lever videre i næste generation.

Det andet foto stammer fra Papua Ny Guinea og viser en lille pige fra en lokal pygmæ-stamme. Om halsen bærer hun en afhugget og røget hånd fra sin afdøde far. Hånden fungerer nu som hendes amulet. Foto: Niels Ole Sørensen.

sin afføring. Men lykken varede kort. Selv for 'Store Peter' var strabadserne for voldsomme, hvilket betød, at han pga. forfrysninger og koldbrand fik amputeret sit ene ben, og det blev enden på hans aktive liv som opdagelsesrejsende polarforsker.

For mig har indbegrebet af eventyr til gengæld været Jens Bjerre. Eventyrer, globetrotter, forfatter, tv-skaber, rejsejournalist, modstandsmand under krigen og Ridder af Dannebrog. Kun én gang husker jeg, at jeg i skoletiden for alvor slugte bøgernes visdom: Da jeg læste om den legendariske opdagelsesrejsende, som den uudforskede verden trak ud på kanten af civilisationen.

Med kameraet som rejsemakker var han et afgørende førstehandsvidne for mange danskere, når han opsøgte buskmænd og kannibaler. På den måde står hans navn mejslet ind i bevidstheden for flere generationer af danskere, for hvem eventyret blev håndgribeligt, når han dokumenterede oprindelige stammefolks levevis og ukendte kulturer.

At det netop var ham, der stod ved min side, og at det var ham, der optog mig blandt mændene i Eventyrernes Klub, gjorde mig stolt som få. Selv som knap 100-årig forblev han aktiv i klubben. Til trods for at stemmen til sidst var svag, blev der stille om det runde bord, når Jens talte. Alle vi til tider højt talende mænd tav, når Jens tog ordet. For han havde stadig meget på hjerte – og alle lyttede og sugede hans ord ind. Sådan fortsatte det, indtil Jens i sit 100. år drog på sin sidste rejse.

Jeg husker tydeligt, hvor nervøs jeg var på aftenen for min optagelse d. 9. december 2008. Ikke blot over at stå foran mine kommende klubkammerater og ej heller ved, at jeg ud over Jens Bjerre blev optaget af daværende formand, Ole Lindboe, samt Jens Hjorth, min nu 84-årige gode ven. Nej, min nervøsitet bestod i, at min kæreste, Sussi, var gravid med vores første barn. Jeg nævnte i min tale, at jeg var usikker på, om det at blive far ville være ensbetydende med, at jeg måtte indstille livet som eventyrer – og om jeg fremadrettet ville havne i hverdagens mentale hamsterhjul, som jeg altid havde frygtet.

Mange af de tidligere eventyrere var pionerer, der satte deres lyst til opdagelse højere end familien. Det var mænd, der forlod kone og børn for at sætte livet på spil, når de med ekspeditionshold kæmpede sig månedsvis, til tider årevis, mod ukendt terræn. I dag er vi ca. 100

medlemmer i Eventyrernes Klub, og vi har vidt forskellige karakterer og personligheder. Både hvad angår uddannelse, baggrund og politisk ståsted. Men ud over vores udlængsel har mange af os dog noget helt andet tilfælles: Vi er familiefædre.

Derfor vil jeg med denne bog gerne vise, at selvom man stifter familie og får skønne børn, man elsker højt, så byder tilværelsen stadig på store oplevelser og masser af eventyr for den, som ønsker at gribe det.

Min datter, Liva, kom til verden blot seks dage efter min indtræden i klubben, og min frygt om en triviell hverdag blev gjort til skamme. Nok har jeg ikke rejst slet så ofte efter mine børns ankomst, men verden er stadig både min arbejdsplads og legeplads, og jeg drager stadig ud i nogle af klodens fjerneste afkroge. Ikke bare, når jeg rejser alene, men også i selskab med familien. Så mit ønske med bogen er også at synliggøre, hvilke uvurderlige oplevelser der opstår, når man drager mod det fremmede med sine børn. Hver gang skabes en form for magi – både med de spændende fremmede mennesker, man møder på sin vej, men også internt i familien.

Bogens præmis er at søge eventyret med sine børn. Efter min overbevisning findes det ikke kun ude i fjerne verdensdele, men opstår også, når man går på opdagelse i nærmiljøet. Jeg håber dette vil være inspiration til, at selv en salamanderjagt i den lokale å, en tur i den nærliggende skov eller en iglo i baghaven kan skabe eventyr for den, der er åben for det. Dermed er bogen også en beretning om livsglæde, passion og ikke mindst om rollen som far.

Bogen er skrevet af 20 klubkammerater fra Eventyrernes Klub, der hver især beretter om deres personlige familieeventyr. Der skal lyde en stor tak til alle de medvirkende for at dele ud af deres private oplevelser. Og en stor tak til Henrik Andersen, der fostrede ideen og opfordrede mig til at lave denne bog.

Lad eventyret begynde.

Jesper Grønkjær, Nyhavn, Danmark

Øverst:
Jesper Grønkjær under turné i Latinamerika.

Tre gæve eventyrere med deres klubtatovering;
kompasrosen fra Eventyrernes Klub.

Foto: Freepik

CHRISTIAN LYGUM CHRISTENSEN
(F. 1957)

DIREKTØR OG PILOT
– OPTAGET I EVENTYRERNES KLUB I 1986

Christian gennemrejste Centralamerika under borgerkrigene fra 1976 til 1982 og har siden da organiseret seks ekspeditioner i Guatemala fra 1986 til 2011.

I 2001 blev han Field Director for California State University, Riverside, i Guatemala som den første danske videnskabelige ekspedition i 66 år efter arkæologen Frans Blom.

Efterfølgende foretog han yderligere en række videnskabelige ekspeditioner fra 2004 til 2008. I samarbejde med AAG Guatemala (Atlas Arqueológico de Guatemala) og arkæolog Enrique Chocòn organiserede Christian i 2013 en ekspedition med fund af fire ikke-registrerede tempelbyer i Guatemala. I 2019 fandt han yderligere tre ruinbyer.

Christian har også deltaget som pilot i en atlantisk flyvning fra USA til Danmark i et 1-motorsfly.

Templehunter.dk

MED FAR PÅ GRAVKAMMERJAGT I GUATEMALA

En uvejrsaften i juni 2008 stred en rød pickup sig gennem bjergene fra Guatemala City mod den lille by Nenton, tæt på Mexicos provins Chiapas. Min gode ven Torben Redder kæmpede med at holde bilen på ret køl, når voldsomme regnskyl væltede ned over vejen. Han måtte nu og da rive hårdt i rattet for at undgå store klippesten, som vandet havde revet med sig fra de stejle bjergsider. Mens det endnu var lyst, havde vi set den 4,2 kilometer høje vulkan Tajumulco langt ude mod vest – et majestætisk symbol på, at eventyret ventede forude og måske endda bød på noget så vildt som en uåbnet kongegrav. Lige nu havde bilens seks passagerer dog kun ét i tankerne – at nå sikkert frem.

Jeg er altid oppe at køre, når måneders planlægning endelig manifesterer sig i en ekspedition, hvor resultatet aldrig kendes på forhånd. Og denne tur var noget helt særligt. Min elskede og gæve 15-årige datter, Anne, var ved min side og mindst lige så euforisk over rejsen til mayaernes tempelby Quen Santo. Faktisk var hun ikke ved min side, men lå på langs på bagsædet hen over min chef, Sergio, og hans to amerikanske studerende, Matthew og Serinah. De blev i den grad 'rystet sammen', ikke mindst på grund af vejens sørgelige beskaffenhed og Torbens mange undvigemanøvrer. Jeg sendte Annes mor en tanke og var glad for, at hun ikke så, hvordan vores datter blev kastet hid og did i en bil, der indimellem kom faretruende tæt på kanten. Under os faldt terrænet lodret 100 meter ned i mørket.

Jeg havde været på ekspedition i Quen Santo i 2006 og 2007 og følte mig derfor tryk ved at tage Anne med. Det er ikke helt det samme som, at det er et sikkert sted. Jeg havde dengang modtaget trusler fra de lokale i Nenton, og fordi vi var tæt på grænsen til Mexico, gjorde også narkokartellerne tilværelsen usikker. Disse kendsgerninger havde jeg forelagt min datter – vist nok, mens hendes mor ikke hørte det – men Anne lod sig ikke skræmme. Hun havde hele sit liv hørt på sin fars røverhistorier fra Centralamerikas jungle og insisterede nu på selv at opleve den. Jeg lod mig let overtale og tænkte, at jeg derved kunne slog to moskitoer med et smæk: at få kvalitetstid med min datter og forhåbentlig lade den eventyrlyst gå i arv, som har givet mig så meget gennem årene. Jeg bilder mig ind, at frøet allerede blev sået, da jeg tog både hende og

Det samlede ekspeditionshold er klar til at udforske ukendte gravkamre i Guatemala. Øverst: En stolt eventyrer og skattejæger med sit fund af en mere end 1000 år gammel mayapotte.

lillebror Frederik til Coba i Mexico for at studere mageløse mayaruiner. 4-årige Anne betragtede det hele med troskyldige barneøjne, sikkert overbevist om, at dem havde hendes far selv bygget. Nu var hun 15, og jeg mente, at tiden var kommet til at styrke far-datter-båndet igen, så jeg ikke tabte til teenagerens verden af modetøj, veninder, fester og gud forbyde det – drenge.

HELLIGE GROTTER

Vi havde mange timers rejse bag os, da vi ud på natten nærmede os Nenton. Byens katolske præst, Arnulfo, havde tilbudt os husly, og her mente vi os i sikkerhed for både narkobaroner og andre stratenrøvere. Under Guatemalas lange borgerkrig havde Arnulfos kirke været et fristed for lokale indbyggere, der ofte kom i klemme i kampene mellem militæret og partisanerne. Flere gange satte han sit liv på spil for dem og var nu en højtelsket fader for sine godt 2000 bysbørn.

Vi blev venligt modtaget og fik anvist sovepladser i beskedne rammer. Anne væltede straks udmattet om på gulvet og faldt i søvn. Vi andre fulgte trop, og snart lå hele ekspeditionen lige

så stille som de gamle mayaer, hvis afsjælede legemer vi håbede at finde urørte i et uåbnet gravkammer. Alt for kort tid efter galede byens haner, og vi tumlede op fra nattens drømme om mægtige gravfund. Morgenens idyl blev hurtigt afbrudt af en vred datter. ”Hvor har du gjort af min mobil?” efterfulgt af lige så uretfærdige beskyldninger om, at jeg overhovedet ikke havde styr på tingene. Lad det være sagt med det samme: Man diskuterer ikke med en træt, sulten og måske lidt nervøs teenager. Hurtigt indfandt roen sig igen, så vi kunne tilberede morgenmaden, mens vi iagttog, hvordan solen langsomt steg op over de skovklædte bjerge og opløste den tropiske tåge.

Da Arnulfo blev bekendt med, at Anne var 15, insisterede han på at gennemføre en katolsk konfirmation inden afgang. Det var sikkert i en god mening, og måske noget med, at Jesus og Jomfru Maria så ville være ekstra beskyttende over for det søde, unge væsen. I hvert fald understregede chef Sergio, der selv er katolik, at det var en ualmindelig god idé at føje præsten for ikke at bringe ekspeditionen i fare. Jeg tøvede, men det søde, unge væsen, der muligvis stadig var lidt muggen over det med telefonen, agtede absolut ikke at lade sig konfirmere igen, og så måtte far træde i karakter. Ekspedition eller ej – konfirmation kom ikke på tale.

Trods en nu lettere anspændt stemning kunne vi endelig koncentrere os om det, det hele handlede om: at lede efter det ca. 1200 år gamle gravkammer, som min logik sagde måtte findes, og som forhåbentlig var gået de ihærdige gravrøveres næse forbi. Min erfaring sagde, at det burde befinde sig i klippesiden under tempelbyen. Mayaernes gravkamre ligger ofte i eller omkring deres hellige grotter, og vejen op til Quen Santo var fyldt med den slags.

Da vi var klar til afgang, lød det tørt fra min datter: ”Du går i hvert fald aldrig ned på udstyr, far”, og denne gang var vi helt enige. Proviant, rappelle-udstyr, fotoudstyr, vandrensningsudstyr, GPS, støvler, hatte, handsker, telt, landkort. Ja, alt det lavpraktiske, der er vigtigt for en succesrig ekspedition, var pakket i bilen. Anne havde skiftet til junglebeklædning; praktisk tøj, solide støvler og med de helt uundværlige handsker.

Sergio, der ud over at være min chef også er en god ven, havde deltaget i fire af vores tidligere ekspeditioner under ledelse af California State University. Han havde nøje udvalgt de to arkæologistuderende til den forestående opgave, samtidig med at han havde entreret med den lokale shaman Julio Domingo som stifinder. At finde et uåbnet gravkammer er lige så let som at finde en rød dansk malkeko midt i Sahara, så hvis det lykkedes os, ville det være en fantastisk præstation, selv for en garvet rotte som mig. Og endnu bedre – jeg kunne dele succesen med min datter.

FREMMARCH GENNEM JUNGLEN

Bortset fra vores to foregående ekspeditioner til Quen Santo havde der mig bekendt ikke været fremmede i tempelbyen, siden arkæologen Eduard Seler for over 100 år siden havde hørt rygter om mayaruiner og grotter i det bjergrige område omkring Nenton. Frejdigt drog han de 27 kilometer nordøst for byen for at undersøge sagen. I modsætning til Seler havde vi den relativt bekvemmelige Mitsubishi til at fragte os til den nærliggende farm blot 5 kilometer fra Quen Santo. Regnen var sat ind, men Anne valgte tappert at sidde omme i pickuppens åbne lad sammen med Sergio og shamanen, hvor de krøb i ly under regnslagene.

Vi parkerede bilen og begyndte den seje march mod tempelbyen på toppen af et stejlt bjerg. Vi svedte bravt i den fugtige hede, mens vi med macheter banede os vej gennem genstridig junglebevoksning. Oppakningen gyngede lystigt på ryggen af muldyrene, som vi havde lejet. Omkring os rejste de grå, forrevne klipper sig, og stigningen tog til. Selv om jeg vist er meget talende af natur, tillod min stakåndethed ikke mange ord på vejen op. Det gik til gengæld op for mig, at Anne har arvet mine tale-’gaver’, så munden stod ikke stille, mens hun forcerede forhindringerne. Selv ikke en forbipasserende fugeledderkop kunne stoppe talestrømmen. Jeg nød både hendes begejstring og følelsen af at gå i mayaernes fodspor fra dengang, hvor vikingerne regerede i den hjemlige andedam.

Efter halvanden time nåede vi de store, flade arealer, som var omkranset af stenterrasser. Her havde mayaindianerne dyrket afgrøder som majs, bønner og chili. Sergio rakte armen i vejret og pegede på en formation af lodrette klipper 300 meter forude. De dannede en flere kilometer lang og 30 meter høj væg, og ovenfor lå tempelbyen Quen Santo. Her, hvor vi stod, havde mayaerne for over tusind år siden stået og skuet over mod byens enorme pyramider og de mange farverige huse. Siden begravede den nådesløse jungle det meste i tæt vegetation. Jeg skævede over til Anne; mon hun forstod, at midt i det her barske og ugæstfrie terræn kunne der gemme sig de vildeste skatte?

Selv om 300 meter ikke lyder af meget, så betød det herude en seriøs stroppeetur med ditto opstigninger. Da vi til sidst stod foran den 30 meter høje klippevæg, gik Julio i aktion som stifinder, og vi fandt hurtigt en stor grotte, som vi besøgte i 2006. I tidernes morgen havde mayaerne opført et tempel derinde. I dag var ydergrotten beboet af store fuglearter, og jeg vidste fra tidligere, at tusindvis af flagermus og gigantiske sommerfugle holdt til i de indre gange. Selve indgangen til grotten lå 20 meter under os, og Anne klatrede uden tøven ned til Xialba – indgangen til åndernes underverden.

Da alle mand var samlet i ydergrotten, krævede shamanen, at vi bad til mayaguderne, så vores indtrængen ikke skulle udløse alskens ulykker. Han placerede medbragte stearinlys i rummet, tændte dem og lod sig falde på knæ. Ligesom hos Arnulfo var den procentvise andel af hedninge på ekspeditionen høj, så kun Sergio deltog i ceremonien. Vi andre forholdt os tavse; jeg var dog ikke bleg for at indrømme, at lidt ekstra sikkerhedsforanstaltninger fra oven kunne være på

sin plads. På en anden ekspedition var min ven Thomas tæt på at miste livet, da han ville kravle ud af et gravkammer. Jeg befandt mig oppe i kammerets tunnel, og til min rædsel kom jeg til at skubbe til en stor sten, der i fuld fart rutsjede ned mod den intetanende Thomas. Kun de små, men vigtige marginaler gjorde, at han ikke endte som plukfisk. Selv om det er en arbejdsrisiko, når man føjer rundt i gamle ruiner, så skader det ikke at stå på god fod med det hinsides.

Efter en halv times messen var shamanen tilfreds, og vi kunne tage fat på selve opgaven. Anne blev sat til at aftegne nogle simple hoveder med mund og øjne, som mayaindianerne havde udhugget i de enorme drypsten. Jeg holdt et vågent øje med, at både hun og hendes amerikanske medsøster Serinah ikke foretog sig noget dumt som at komme til skade eller blive dårlige i den iltfattige og jordslåede grotte. På 2006-ekspeditionen besvimele den studerende herinde, og indianerne, vi havde hyret, reagerede overraskende aggressivt. De tolkede hændelsen som ændernes straf, eftersom kvinder i deres kultur er urene og dermed uværdige til at betræde de hellige grotter.

Med sin far på jagt efter spor efter de gamle mayaindianere var Anne med til at finde flere hidtil uopdagede ruiner i Mellemamerika.

BLANDT SKELETTER OG FUGLEEDDERKOPPER

I løbet af de næste dage arbejdede vi os roligt gennem området. Der blev udforsket, noteret og analyseret, og det lykkedes os at finde nye ruiner, men stadig ingen uåbnede grave. Min frustration var måske grunden til, at jeg blev uforsigtig. Anne og jeg var trængt ind på et nyt territorium, som tilhørte indianerne i en nærliggende landsby. Torben meddelte over radioen, at han kunne se, de ledte efter os, og erfaringen sagde mig, at det ikke var på den gode måde. Torben, der befandt sig på den anden side af slugten, forsøgte via radioen at guide os uset forbi de vrede indianere. På et tidspunkt beordrede han Anne til øjeblikkeligt at dukke hovedet, fordi hendes lange lyse hår var ved at afsløre os. Min hjerne kørte på højtryk, og kroppen var i alarmberedskab. Jeg kendte kun alt for godt indianernes syn på os '*gringos*', og jeg forstod den til dels. Ikke alle besøgende havde gennem tiden haft fredelige hensigter, og i vores søgen efter eventyr og historisk viden kom vi ofte i konflikt med deres behov for at værne om de hellige steder. Min tankeløshed havde udsat Anne for unødigt fare, så jeg var både lettet og flov, da vi fandt sikkert tilbage til de andre.

Efter dage med feltarbejde var vi endelig klar til at følge den 30 meter høje klippevæg under Quen Santo. Forsigtigt bevægede vi os mellem lianerne, der hang fra træerne i tempelbyen over os. Solen havde for en kort stund sendt sine stråler ud over bjergene, men nu trak skyerne igen sammen og væltede deres indhold ned over os. Vi fortsatte dog ufortrødent afsøgningen af klippevæggen, og snart lokaliserede Anne og jeg en mayagrotte. Da vi kravlede ind, blev vi mødt af flere par stirrende øjne. De gamle mayaer havde igen dekoreret væggene med store livløse masker, udhugget i sten. Kun firben, slanger, fugleedderkopper og skorpioner gav liv til grotten, når de pilede til alle sider og forsvandt længere ind i mørket. Jeg overvejede, om jeg skulle tilbyde Anne en hjælpende hånd, men at dømme ud fra hendes kropssprog var det blevet taget ilde op. Hun ville selv, og det har hun altid villet, selv da hun var lille, og vi kravlede rundt på knæene i lergraven i Jels for at lede efter tusind år gamle hajtænder.

På grottegulvet lå et virvar af ituslået keramik, og langs væggen fandt vi flere skeletdele. De andre sluttede sig til os, og Matthew fik øje på potteskår, der lå lidt umotiveret ved foden af en 20 meter høj klipperevne. Det tog ham ikke mange sekunder at mase sig ind i den halve meter brede revne, og snart hev han både keramik og knogler ud til os. Det måtte undersøges. Anne fik lov til at samle fundene forsigtigt, og efter en hurtig analyse blev vi overbeviste om, at skår og knogler måtte være gledet ned gennem den lange revne. Vi kunne være på sporet af noget større. Spændingen steg mærkbart i grotten, men for at undersøge sagen til bunds, måtte vi lede efter indgangen til revnen oppefra – i tempelbyen 30 meter over os. Desværre gik dagen på hæld, så vi var tvunget til at vende næsen mod farmen.

På vejen tilbage tillod jeg mig lidt faderlig stolthed. Anne havde klaret dagens udfordringer med bravour, og jeg mindede mig selv om, hvor vigtigt det er at fortælle ens børn, at man elsker dem og er stolt af dem. Ud over at det er godt for deres selvværd, tænker jeg, at det også giver dem mod på at kaste sig ud i livets mange muligheder – især hvis de ved, at de har en solid base at vende hjem til. Jeg følte i hvert fald, at hun her i det tiltagende mørke havde fuld tillid til, at hendes far nok skulle finde vej ned ad bjerget. Lidet anede hun, at jeg hele tiden var på vagt. Gik vi forkert, kunne vi enten ende i Mexico med al den ballade, det ville medføre, eller ryge i armene på territoriale indianere. Heldigvis er muldyr født med latent hjemve, så vi brugte klogeligt pakdyrene som GPS og månens blege lys som backup. Hvor tit har ungerne og jeg ikke stået på gården i Jylland og betragtet stjernehimlen, og nu gik jeg her med min store datter under Mayalandets måne. Følelsen kunne næsten ikke være i brystet.

FANGET PÅ PLATEAUET

Dagen efter delte ekspeditionen sig. Torben, Anne og jeg holdt mod syd for at støde på tempelbyens hovedgruppe af ruiner. Via de oprindelige trapper besteg vi den store pyramide, og heroppe lå ituslåede pletter overalt. Hvorfor tempelbyen som så mange andre mayabyer pludselig var blevet forladt, er stadig en gåde. Jeg har min egen teori, men endnu er ingen lykkedes med at føre det afgørende bevis. Sergio og hans team havde udset sig byens vestlige platform, der lå neden for klippevæggen og var forbundet med en gammel, ødelagt mayatrappe op til tempelbyen. Vi andre fortsatte den udmattende opstigning til det østlige plateau. Sveden løb i små floder ned ad ryggen, og tøjet klæbede til kroppen. Men som det er typisk for piger, så lignede Anne én, der lige var stået ud af et modeblad. Om jeg begriber, hvordan de gør det.

Det var et umanerligt svært terræn, og pludselig kunne vi ikke komme videre, da vi befandt os på et isoleret klippeparti. Vi vendte om og måtte tilbage langs den smalle klippekant. Torben gik i dyb koncentration forrest, og pludselig fór han sammen. Foran ham lå en sammenkrøllet 2 meter lang lanceslange, klar til at angribe. Lanceslangen hører til blandt verdens fem giftigste slanger, og jeg kunne mærke panikken, da det gik op for mig, at vi alle tre befandt os på et meget lille areal uden mulighed for at flygte. Her var ikke engang plads til at svinge vores macheter mod den.

Mens vi stod i nærmest paralyseret tilstand, begyndte høje råb at gælde i det fjerne. Vi forsøgte at fange ordene, samtidig med at vores blikke var stift rettet mod den brunmønstrede satan. Vi genkendte Sergios stemme og snart også hans: *"Come back, guys! Where are you?"* Måske var de mere i nød end os, og så hurtigt det lod sig gøre at passere den dødsensfarlige fjende, der var bevæbnet til tænderne, kantende vi os forbi og påbegyndte nedstigningen. Herefter nåede vi bunden af klippen på rekordtid.

Råbene fortsatte oppe fra et plateau. Vi fulgte mayavejen derop og kunne allerede på lang afstand se, at resten af holdet var ude af sig selv. *"Skynd jer! Vi har lige fundet intakte mayapotter!"* Sergio og hans gruppe var gået op på plateauet for at søge efter revnen i klippen, vi havde opdaget i grotten dagen før. De fandt den ved en afsats otte meter nede ad klippevæggen og gjorde store øjne, da de opdagede, at der stod intakte, ubemaledede mayapotter, som et fremspring havde beskyttet mod vind og vejr. Torben riggede lynhurtigt et reb til, så vi havde noget at holde fast i under nedstigningen til afsatsen. Anne var ikke sen til at fire sig ned på afsatsen, og vi andre fulgte efter i et mere adstadigt tempo. Matthew strålede som en nyslået sølv mønt. Og med rette. Havde det ikke været for ham, kunne vi have brugt lang tid på at finde stedet.

Sergio ville have potterne op på sikker grund, selvom man må sige, at de havde stået temmelig sikkert i de sidste tusind år. Forsigtigt blev de løftet til vejrs, mens Matthew stod vagt ved den nu berømte klipperevne. Lidt efter fik han øje på en anden og mindre revne, tændte lommelygten og kiggede ind i det, der viste sig at være en 2 meter bred grotte. Han lod lyskeglen vandre rundt i mørket og troede næsten ikke sine egne øjne. På jorden lå både menneskeknogler og et kranium, flankeret af fem smukt bemalede krukker med farverige motiver. Et uhyre sjældent fund. Matthew råbte som en vanvittig op til os, og Sergio beordrede ham til straks at slå de to stenplader ind, der forseglede grottens indgang.

Med deltagelse af arkæologen fra Huehuetenango er far og datter ved at sikre potterne fra det skjulte gravkammer.

Lyden af sten, der blev hamret mod indgangen, blev kastet tilbage fra tempelbyens mange klippeafsætser. Matthew kæmpede for at løsne stenpladerne fra de drypsten, der i tidens løb havde klinet dem fast til grottens vægge. De gav sig, og for første gang, siden den døde blev lagt i graven, strømmede sollyset ind og forstyrrede hans evige hvile. For en sikkerheds skyld tændte shamanen stearinlys for at berolige ånderverdenen. Vi havde fundet den første uberørte grav i Quen Santo. Anne skrev senere i sin dagbog: "Jeg har seriøst aldrig set noget så vildt!" Den døde havde utvivlsomt været en betydningsfuld person, måske endda hersker. Sergio og jeg vidste, at fundet var af så stor værdi, at arkæologerne i Huehuetenango skulle kontaktes. De ankom efter et par dage, hvorefter vi fik tilladelse til at tage potterne ud af gravkammeret.

Det var en svær operation, da alt skulle opmåles minutøst, inden de kunne rækkes ud til Julio, som så klatrede op ad klippen for at række dem videre til den næste i rækken. De endte hos mig, som med allerstørste forsigtighed placerede dem nænsomt på jorden. Anne var ikke tilfreds med den fremgangsmåde. Havde hun ikke selv hørt fra indianerne, at hvis vi berørte potterne, ville det betyde den visse død? Nu gik det som bekendt ikke så galt, og hun har heldigvis siden tilgivet mig.

Efterfølgende blev det fastslået, at det første skelet tilhørte en af Quen Santos herskere fra tiden omkring år 600-800 e.v.t. Han blev muligvis begravet i det uberørte gravkammer på afsatsen. Som det er tilfældet med de fleste andre tempelbyer i den klassiske mayakultur blev Quen Santo pludselig forladt omkring 900 e.v.t. Men 2-300 år senere blev byen faktisk atter beboet, måske af indianere nordfra. De har muligvis fjernet vores mayahersker fra gravkammeret og smidt ham og hans potter ned i 20 meters-revnen, fordi de selv skulle bruge kammeret til at begrave en af deres egne notabiliteter. Ikke megen finfølelse dér. Selv om

vi ikke kender den præcise historie, var Anne og jeg pavestolte over, at ekspeditionen havde bidraget med endnu en lille brik til det store mayapuslespil. Min datter fik også en forståelse af den lange rejse, som begyndte, da jeg første gang hørte om mayaerne tilbage i 1970'erne. Og jeg fik et sjældent indblik i hendes personlighed, som fyldte mig med kærlighed, respekt og beundring. Da vi kom hjem, bragte TV2's "Go' aften Danmark" et interview med os begge, som kan ses på Tempelhunter.dk/ekspeditionen-2008. Vores begejstring lader sig vist ikke skjule.

Sidenhen er det blevet til flere ekspeditioner med både Anne og min søn, Frederik. Det er lykkedes at gennemføre dem uden større ulykker end moskitobid, galoperende diarré og turbulente flylandinger. De betyder selv, at oplevelserne har været med til at forme dem til det, de er i dag, og at de ligesom jeg føler, at det har knyttet os tættere sammen. Hvad mere kan man ønske sig?

Efter at have trodset ufremkommeligt terræn i både bjerge og regnskov lykkedes det at finde adskillige ruiner fra de gamle mayaindianere.

MIKKEL BEHA (F. 1966)

TV-JOURNALIST OG SKIPPER
– OPTAGET I EVENTYRERNES KLUB I 2017

Med en stor del af barndommen hos sin far, den kendte skipper Troels Kløvedal, er Mikkel næsten opvokset ombord på Nordkaperen, hvorfra han som voksen var med til at producere flere tv-serier.

Tilsvarende har han produceret talrige udsendelser fra hele verden og har været tv-vært på bl.a. "Go' aften Danmark" på TV2.

Ind imellem at Mikkel har krydset oceanerne eller dykket på de fjerneste koralrev, har han lavet fire sæsoner af rejse-serien "Kurs mod fjerne kyster" om sin families 3-årige jordomsejling med skibet Havana.

Havana.dk

DE STORE OCEANERS EVENTYR

At sejle på eventyr med sine børn er i vores familie gået i arv. For mig opstod eventyret med min far ret tidligt. Troels Kløvedal, der også var medlem af Eventyrernes Klub, købte Nordkaperen med min mor og fire venner, da jeg var 1 år gammel. Det startede som et kollektivprojekt med en hulens masse mennesker, der sejlede rundt. Der voksede jeg mig større og blev til som menneske. Det har skabt erindringer af dufte, lyde, stemninger, temperaturer, luftfugtighed og meget andet. Alle mulige ting, som jeg den dag i dag pludselig mærker en snert af, og som fører mig direkte ned ad *memory lane*.

Forleden kom jeg ned på en havn i Nordsjælland. Det var en af de dér varme dage, hvor vandet var sunket en smule, så muslinger og tang, der ellers ville have været under vandoverfladen, nu lå blottet og var blevet varmet op af solen. Den duft af tang på varme sten, sendte mig på et splitsekund ned til en græsk havn, hvor min far og jeg lå til kaj, da jeg kun var 6 år gammel. Jeg kan huske, hvordan jeg lå og fangede fisk på bittesmå kroge, som jeg havde nulret brødkrummer på – og hvordan jeg senere selv dykkede ned i vandet og med mit spyd fangede blæksprutter mellem stenene i Grækenland. På den måde er det nogle underlige ting, der giver associationer og sender én tilbage i tiden. I dette tilfælde var det simpelthen bare duften. Den dag på havnen, 50 år senere, så jeg pludselig mig selv ligge med røven i vejret midt på molen for at snuse til de store sten. Min hustru så på mig og spurgte: ”Mikkel, hvor er du henne?” Hun kunne tydeligt se, jeg var i en anden verden.

Jeg nyder at have den form for erindringsrejser. Hverken fordi jeg længes efter noget, der var engang, eller lever i fortiden. Jeg synes bare, at det er vigtigt at have fortiden med, da det er den, der har formet mig til den, jeg er i dag.

ALENETID MED FAR

Netop den sommer i Grækenland var min far i dårligt humør. Måske han i virkeligheden havde en identitetskrise ved overvej-

serne om, hvorvidt Nordkaperen skulle være hans liv, eller om han skulle hjem og fortsætte i sit oprindelige job som filmarbejder. Samtidig havde han kærestesorger. De øvrige medlemmer på skibet afmønstrede, og derefter var det bare ham og mig, der en hel sommer sejlede sammen. Den tid står for mig som noget utrolig dyrebart. Senere sagde min far ofte: ”Mikkel, du var bare en guttermand på den tur. Du var virkelig min bedste kammerat.” Det har været enormt rørende at få fortalt – ikke bare som barn, men også som voksen. At jeg var en rigtig god kammerat, trods jeg kun var 6 år gammel. Det kan godt være, han havde kærestesorger, men han følte, han havde mig. Vi var makkere, vi to. Det er en fin erindring at have. Om turen varede i uger eller måneder, husker jeg faktisk ikke, men jeg ved bare, at den sommer for mig står som noget særligt.

Det var uvurderlige øjeblikke for både Mikkel og hans kendte far, den berømte skipper Troels Kløvedal, når de alene krydsede de store vande.

Vi havde flere af den slags ture. Der kunne gå et par år imellem, men vi var af sted igen, da jeg var 9-10 år. Da var vi i Polynesien i næsten et helt år. Til tider var der forskellige voksne med, men jeg var typisk det eneste barn. På et tidspunkt ringede Trine Bryld fra Danmarks Radio P4 til min far og fortalte om en forsømt dreng, der siden han var lille, havde levet alene med en flok hunde inde på baneterrænerne ved Hovedbanegården. Min fars skib var ikke et socialpædagogisk opholdssted, men denne dreng tog han med – og han var en god fyr. Ellers var jeg meget alene med min far i op til et år ad gangen, når vi sejlede rundt, hvilket har skabt uvurderlige minder.

Noget af det, han gav mig med i livet, var glæden ved at dykke. At dykke var jo noget af det eneste, vi kunne foretage os, når vi var på togt. Dermed blev min store fritidsinteresse som barn at holde vejret og komme så dybt ned som muligt. Og så skød vi fisk. Hver dag kom jeg op fra havets bund med fisk til aftensmaden – en opgave, jeg gik meget op i. For derved bidrog jeg til voksenlivet og havde en rolle at udfylde. Om morgenen spurgte jeg de voksne, hvad de ønskede at spise til aften, og så var det min mission at fange en god papegøjefisk, en languster eller noget andet spændende.

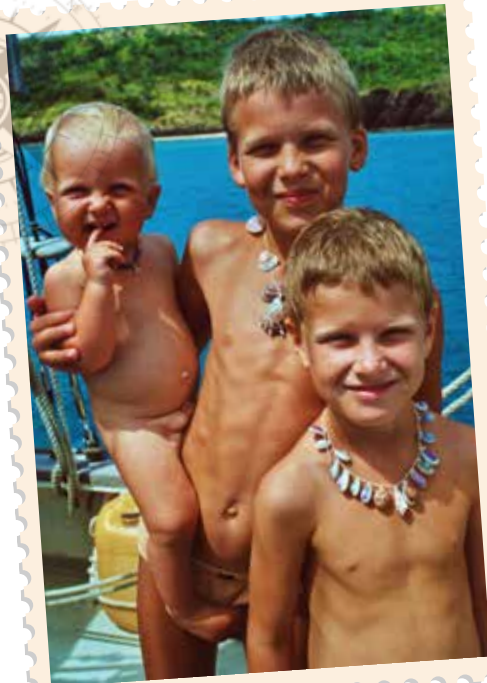
EVENTYRET GIK I ARV

Jeg mødte min kone, Marian, da jeg blot var 20 år. Hun kom tilsvarende fra en sejlerfamilie, og ret hurtigt traf vi en beslutning om at indrette vores liv, så vi havde mulighed for at rejse, og at det også for vores kommende børn skulle være en del af deres liv. Den drøm gik vi målrettet efter. Vi boede spartansk med børn i et hjemmeombygget kolonihavehus i Sydhavnen, kørte i gamle smadrekasser af biler og tog masser af ekstrajobs. I hverdagene var jeg tv-chef, men i weekenderne var jeg håndværker. Dengang som nu brugte vi sjældent penge. Vi har aldrig købt indretning i en møbelforretning, og vi bruger ikke meget på tøj. Jeg kan gå i mine skjorter i 10 år. For os har det været en prioritering at bruge vores penge på at rejse og tage drengene med ud i verden. Vi er hverken født rige med en stor arv eller har en aktieportefølje. Vi har måttet hjem mellem hver rejse for at arbejde hårdt i nogle år, hvor vi påtog os rugbrødsarbejde.

Men det var hele sliddet værd, når vi tog Emil og Theis med på lange sommerferier eller til tider 4-5 måneder ad gangen. Det endte også med et lille år, hvor vi tog dem ud af skolen for at sejle til Mellemamerika. Senere kom vores yngste søn, Alfred, til, og så fortsatte vi. På et

tidspunkt lånte vi Nordkaperen, uden at jeg på nogen måde ville leve min fars liv. I starten havde vi intet behov for at komme hjem og fortælle offentligt om rejserne. Vi skrev ingen bøger og lavede ikke tv. For det var jo det, min far gjorde. I mange år var jeg opmærksom på, at min far var en offentlig person og en kendt skipper. Da jeg var i 20'erne og 30'erne blev jeg ofte spurgt, om jeg skulle gå i hans fodspor, men det havde jeg hverken ønsket om eller behovet for.

Jeg tror, der er ting i livet, man ikke skal forcere. Jeg er blevet mere opmærksom på, at det kan være fint at lade tiden råde – at lade sig føre med af tiden. Så uden det var tiltænkt, er mine rejser også hen ad vejen blevet allemandseje, og dermed har jeg givet mine børn samme arv, som jeg selv har fået.

EVENTYRET ER IKKE EN FORHANDLING

Vi har altid rejst på vores børns præmisser. Det har aldrig handlet om, at de skulle leve igennem Marians og mine drømme. Det har altid handlet om vores alle sammens drømme. Altså ikke den enkeltes behov, men flokkens behov. Da Theis og Emil var 5 og 8 år, rejste vi i et år, og da var det dem, vi indrettede os efter. Når vi på vores togt fandt en bugt, hvor der løb en flok drenge og spillede fodbold på stranden, så blev vi måske dér i 14 dage. Det skete ofte, at vi voksne syntes, det kunne være interessant at sejle videre for at se noget andet, men vi afstod, fordi det var federe for ungerne at lege med deres nye venner. Vi sørgede altid for at have en gammel gummibåd med en påhængsmotor, så vi kunne trække ungerne på surfboard eller på anden vis gøre noget, som de syntes var sjovt.

Ofte rejser folk, hvor det bliver en forhandling mellem børnene og de voksne: ”Hvis vi tager i vandrutsjebane i dag, så skal I til gengæld med på museum eller fin restaurant i morgen.” Min kone og jeg har altid tænkt, at de ting kan vi nå, når drengene er flyttet hjemmefra. Når man har sine unger i måske 18 år, så gælder det om at få fuldt udbytte af tiden. Heldigvis har vi i vores familie fundet fælles glæde ved mange af de ting, vi foretager os sammen: stå på ski, dykke dybt, skyde fisk osv. Og det er dér, man skaber de gode familieoplevelser; når både børn og voksne står op om morgenen og glæder sig i samlet flok. Så er det hverken forhandling eller kompromis.

Opskriften på en lykkelig rejse er, at den ikke foregår på nogens præmisser. Det handler om at skabe fælles oplevelser.
Øverst: Som lille hjalp Mikkel sin far med at klargøre båden til næste togt.
Nederst: Nu er Mikkel den voksne, der leger med sine egne børn.

ER DET STRABADSERNE VÆRD?

Da jeg var en ung knægt, hjalp jeg min far og hans venner med at bygge det 46 fods skib Stormdis, som jeg senere fik anpart i. Da børnene var 5 og 8 år gamle, drog vi fra Danmark for at aflevere skibet i Guatemala i Mellemamerika 10 måneder senere. Vi lagde ud fra Amager, over Atlanten og tøffede igennem Caribien.

Vi lå i hård blæst i Rosalind Bank ud for Nicaraguas kyst, hvor der stod en hård vind ind ude fra det Caribiske Hav. Bølgerne pressede sig sammen, da de store dønninger kom ind mod kysten. I 3-4 døgn lå vi i vanvittigt møgvejr. Jeg stod oppe ved roret, mens jeg havde ungerne liggende under dæk sammen med min hustru, der tog sig af dem. Bølgerne skyllede ind, og der var vand over det hele. Blæsten var tilsvarende vanvittig. I nuet tænkte jeg, at det her gad jeg ikke mere. Nu skulle den i stedet stå på charterferie med all inclusive, Bamseline-land, swimmingpool, badedyr og hele den pakke. Men vi kom ud af stormen, og vinden lagde sig. Vi sejlede op mod Roatán, en smuk lille ø ved Honduras. Solen kom frem, og pludselig var trængslerne glemt, og tilbage stod alt det skønne. Sådan er det heldigvis altid: at de tusindvis af arbejdstimer, vi har med skibet, mens det ligger på land, stormene, der river os rundt, når vi er på havet, og afsavnet efter dem derhjemme, det er alt sammen lykkeligt glemt, når vi møder en blåhval i Arktis, eller delfinerne springer foran stævnen i Indonesien. Eller når jeg med mine sønner dykker på verdens største vrage, Coolidge-vraget ud for øen Espiritu i Vanuatu. Eller når mit blik fanger horisontens lige linje, der skiller himmel og hav. Mødet med koraller og det azurblå hav vil jeg jo aldrig bytte for noget.

Rejsen blev også på anden vis lærerig. Vi lå for anker i en lille mellemamerikansk bugt med et eksklusivt ferieresort for rige turister på den ene side, mens der på den anden side var en by, der bar præg af slum: huse på pæle, hvor toilettet bare var et skur eller lokum ud over vandet. Omkring os lå to andre skibe, tilsvarende befolklet med hvide mennesker. En aften gik vi på land ved resortet, men fortsatte en times vandring rundt om bugten, så vi til sidst nåede ind til den faldefærdige by. Der slog vi os ned i et beskidt gadekøkken. Vi spiste og kom i snak med den kvindelige ejer, som nysgerrigt spurgte ind til os og ville høre, hvor vi pludselig kom fra? ”*El barco verde*,” svarede vi, som oversat betyder ’den grønne båd’. Snakken fortsatte, til mørket havde sænket sig. Da kvinden ikke mente, det var forsvarligt at gå hele vejen tilbage, foretog hun et opkald, og snart efter ankom hendes fætter i et gammelt vrage af en bil uden døre. Vores spanske sprog var begrænset, men vi forsøgte, og smilene var store på både ham og os. At modtage betaling for sin gestus ville han slet ikke høre tale om.

Ejeren af nabobåden, et hvidt, amerikansk ægtepar, kom næste morgen styrtende over til os. I den kulsorte nat var deres skib blev bordet af fremmede, maskerede mænd, der med våben havde truet dem på livet og røvet dem. Det var en forfærdelig oplevelse for ægteparret, men for os kom der noget konstruktivt ud af historien, som vi talte meget med børnene om; jeg kan kun gisne, men jeg tænker, at gerningsmændene var fra slumområdet, hvor snakken går hurtigt. Måske var bandelederen en fætter til fætteren, der var vores chauffør. Det er selvfølgelig

forsimpleret fortalt, men måske var der en grund til, at det var amerikanerne, der blev overfaldet og ikke os. Måske gerningsmændene havde hørt, at vi var imødekommende, eller havde hørt om vores børn. Banditter har også selv børn. På den måde er det en god forsikring at rejse med sin familie, for selv de kriminelle ved, hvor vigtig familien er.

Oplevelsen gav anledning til refleksion over, at vi havde gjort en indsats for at vise interesse for de fremmede, vi mødte. Vi havde ’meldt os ind’ hos dem. Faktisk er det noget, drengene stadig taler om, og en tilgang til verden, som de har fået med sig videre i livet. Det var en fælles erfaring, vi fik, som de efterlever nu, hvor de selv rejser ud i verden. Da de var på jordomsejling, gjorde de meget ud af at sejle ind til de lokale. Hvis en fisker fx sad med en utæt glasfiberjolle, var Theis hurtig til at hente måtter og polyfilla. Når fiskeren oplevede det, så tænkte han ved sig selv: ”Det var sgu et par fine fyre ... kan jeg gøre noget for dem?” Og på den måde sejlede drengene rundt i tre år, hvor de udelukkende mødte venlige mennesker. Efter hjemkomsten sagde de selv, at de havde været heldige med alle de søde mennesker, de havde mødt på deres vej, men som far tænker jeg, det mere skyldtes, at de rejste fornuftigt og med respekt.

PÅ EVENTYR UDEN FAR

Netop knægtenes solorejse kom lidt uventet til mig. Jeg stod og lavede mad, da mine to ældste drenge kom ind. Emil spurgte, om han måtte låne min sejlbåd, og jeg svarede selvfølgelig ja.

”Det er en lidt længere tur, far,” sagde han.

”Spændende, hvor skal I hen,” spurgte jeg.

”Vi vil Jorden rundt,” svarede sønniken, der på det tidspunkt var 23 år.

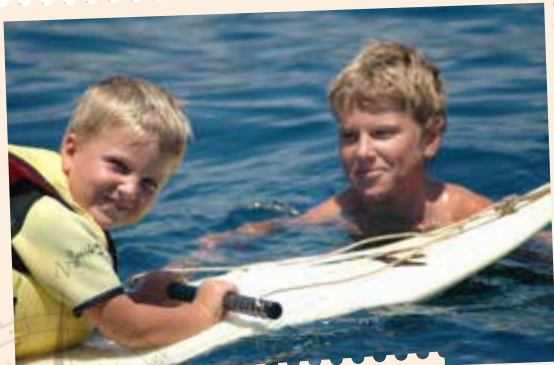
”Det er da lidt langt,” konstaterede jeg.

Men så talte vi om det. Jeg var helt tryk, for han har altid været en dygtig sejler. Og så ville lillebroderen på 20 år også med. I halvandet år forberedte vi projektet, og det føltes helt rigtigt: En ny generation skulle nu have deres egne oplevelser. Jeg talte med min far om det: ”Ja, det lyder fandme som en god idé,” svarede den gamle.

Drengene stævnede ud, og jeg var med ombord til første stop på Sejerø, hvor vi skulle møde min far. Han kiggede på dem og sagde: ”Drenge, selv om I nu sejler ud i den store verden, og dermed i min kølvandsstrib, så skal I huske på, at dette er jeres eventyr. I rejser i en anden tid og i en anden alder end jeg, og I vil se verden på jeres måde – helt anderledes, end jeg så den på. Det her bliver jeres jordomsejling og har ikke noget med mine rejser at gøre. I kommer ikke til at sejle i min kølvandsstrib, I skal ud at trække jeres egen.” For mig var det en smuk tilkendegivelse, for dermed blev drengene – og for så vidt også jeg, sat fri. Der skulle ikke være nogen arv at leve op til.

For nogle mennesker vil det være grænseoverskridende, når ens unger vil stikke Jorden rundt. Sådan havde jeg det ikke. Jeg tror faktisk, jeg nåede at tænke, at det var da noget af det mest fornuftige, de kunne gøre. Selvfølgelig var det særligt, da jeg stod nede på Grand Canaria og vinkede farvel, og de skulle ud over Atlanten. De havde selv sommerfugle i maven, og sådanne nogle smitter. Men jeg stod og tænkte, at uanset hvad der sker, så kan de handle sig ud af situationerne. Skulle der komme et stormvejr eller ryge et fiskenet i skruen, så ville de være i stand til at handle sig ud af det. Den mulighed har man ikke, hvis en narkopåvirket idiot kommer drønende ud ad Vesterbrogade med 140 km/t, mens man selv er på cykel. Så for mig at se, så opstår farerne lige så ofte her i Danmark, og derfor var jeg ganske tryk ved at se dem lette anker.

EVENTYR ER EN TILSTAND

I vores familie er eventyret på ingen måde geografisk bestemt. Det bliver ikke større, jo længere du kommer væk. Eventyret er en tilstand. Det handler om at foretage sig noget i fællesskab. Og der er geografi helt underordnet. Hvis du ønsker at gå eventyret i møde, er den største stopklods, hvis du har tændt mobilen. Så sluk lortet, og lad være med at kigge. End ikke smugkigge om aftenen eller næste morgen. Den skal helt væk. Vær til stede dér, hvor du er.

I min ordbog er eventyr det uforudsigelige – det, man ikke vidste skulle ske. Sådan er alle gode børneeventyr bygget op: Man går ned ad en fortryllet sti, og pludselig står der en magisk kanin, der tager én med på afveje ind i en ukendt verden. For eventyret kan man ikke bestille. Det kan ikke købes i et glitret katalog. Og det er noget af det vigtigste at lære sine børn, når man rejser – at de gode oplevelser ikke bare kommer dumpende ned fra himlen.

Da min yngste søn holdt børnefødselsdag, syntes han, at gæsterne skulle smage græshopper. Så jeg piskede rundt til alle asiatiske supermarkeder i det meste af København. Jeg kom hjem med et par poser frysetørrede græshopper, som vi friterede og serverede for ungerne. Nogle ville selvfølgelig ikke røre maden, men de fleste syntes, det var cool, og havde en fest med det. De er helt sikkert gået hjem og har fortalt til deres

forældre, der plejer at lave spaghetti med kødsovs, at de havde spist insekter hos Alfred. Vi spiser bestemt også spaghetti, ofte endda. Men af og til skal man huske at stoppe op og gøre noget anderledes.

Jeg tror netop, at eventyret handler om at gøre noget andet end det, man plejer. Hvis man cykler igennem et sommerhusområde, så er der efterhånden mange huse, der er så store og med så gode møbler og fladskærms-tv, at det ligner ejernes almindelige boliger ... og fred med det. Jeg skal ikke dømme nogen eller bestemme, hvordan folk skal bo. Men det er, som om man derved bare skifter hverdagen ud med noget, der ret beset ligner det, man lige kom fra. Og så bliver det sjældent en wow-oplevelse. Eventyret handler om at bryde sine rutiner. Man skal spise noget andet, end man plejer, man skal rejse på en anden måde, man skal sove på en anden måde, læse noget andet, end man plejer.

Da min yngste søn var 8 år gammel, spurgte han mig: ”Far, skal vi ikke snart på vildmarkstur igen?” Det kom lidt bag på mig, for jeg huskede slet ikke, at han havde været på sådan en tur. ”Jo,” sagde han. ”Det var helt vildt. Det regnede, og vi grillede pølser.”

Pludselig gik det op for mig, at han talte om engang, han havde været med to kammerater og den enes far. De havde kun været ude på Amager Fælled og lå i shelter så tæt på byen, at det var lige før, de var blevet oplyst af neonskiltene fra indkøbscenteret Fields, mens flyverne til lufthavnen susede hen over dem hvert halve minut. De var af sted i relativt få timer, men i hans lille drengehjerne stod det for ham som et skelsættende eventyr. Og det til trods for, at han havde sejlet på store togter i Polynesien og Indonesien i månedsvi. Men turen til Amager havde været noget magisk. For mig viser det, at en nat på Fælleden kan være lige så eksotisk som at sejle i kano på en flod i Borneos jungle.

Øverst: Troels og Mikkel i glad leg.
Nederst: Mikkel videregiver sine færdigheder i vandet til sin egen søn.

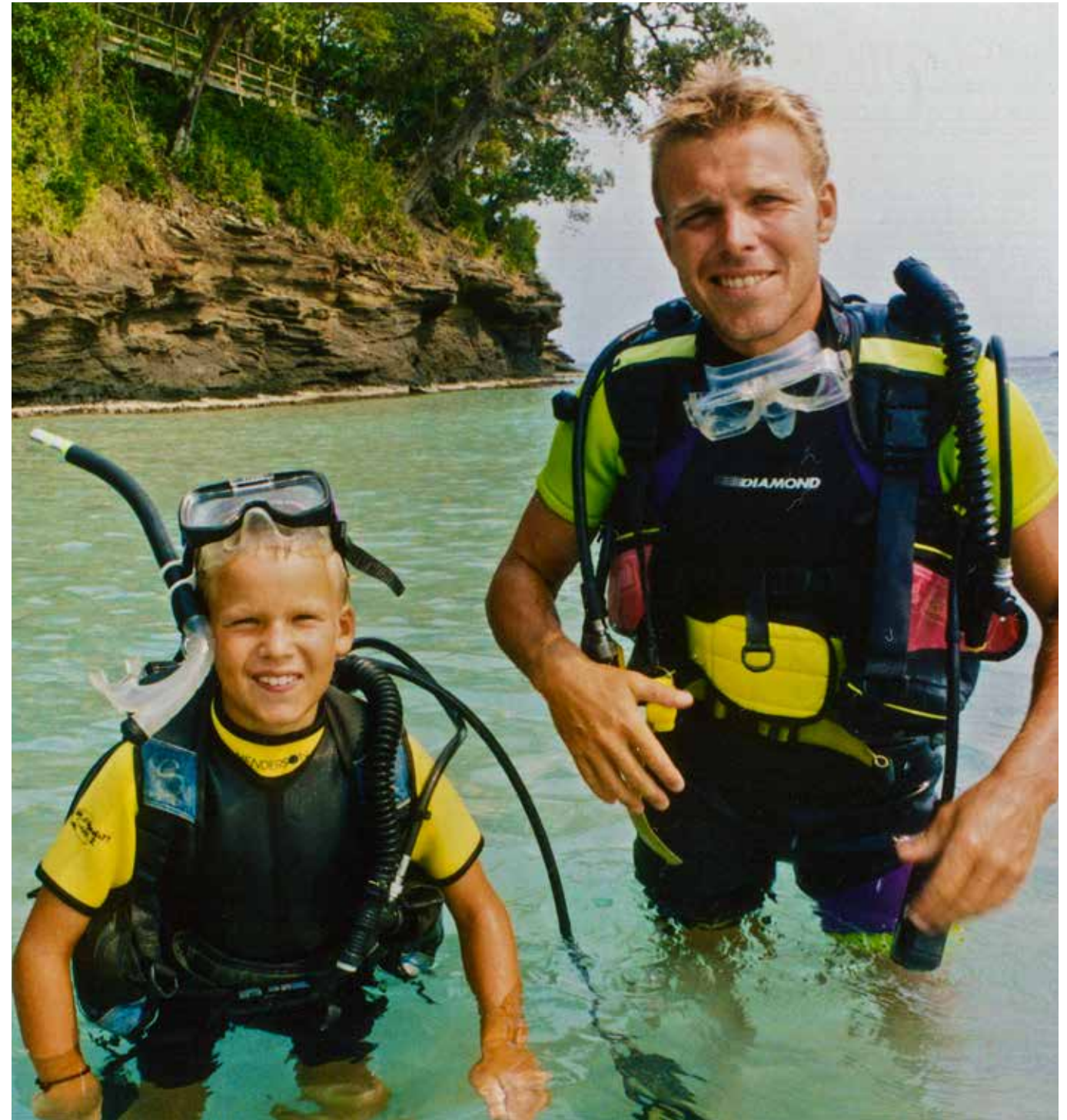
D.N.H.

Det skal absolut ikke lyde, som om vi er en overskudsfamilie, der rejser konstant. Vi har mange perioder med det, vi kalder D.N.H., 'dansk normal hverdag', med alt, hvad der hører til af mad-pakker, skole-hjem-samtaler, overarbejde på jobbet og diskussioner, lektielæsning osv.

Flere gange har vi taget drengene ud af skolen, hvilket lærerne selvsagt ikke altid syntes var en god idé. Selvfølgelig underviste vi dem lidt undervejs, men egentlig ikke særlig meget, for der var så meget andet fornuftigt at tage sig til. Til gengæld tog vi så nogle ryk, når vi atter nærmede os dansk farvand, og på den måde fik de fulgt op på det skolefaglige.

En af de rigtig store oplevelser, vi ofte vender tilbage til, er rejsen til Pitcairn Island i det sydlige Polynisien i Stillehavet – en ø, der rummer en blodig historie. De kun 50 beboere er alle efterkommere af deltagerne i mytteriet på Bounty i 1789. Mytteriet blev anført af Fletcher Christian, der sejlede Bounty ud til den dengang øde ø. Der lever efterkommerne fra mytteriet i 7. og 8. generation, hvorfor næsten alle bærer navne som dem fra skibet: Christian, Holmes, John osv. Det var som at dumpe ned midt i historien, da vi gik rundt blandt Bountys kanoner, selve vraget og grotten, hvor Fletcher sad og spejdede efter den engelske flåde. Det hele står stadig næsten uberørt, for der kommer stort set ingen mennesker på øen, der kun har begrænset kontakt til omverdenen. Den eneste mulighed for at komme dertil er at få plads på det store forsynings-skib fra New Zealand, der fire gange om året sejler derud med proviant. Det er en af de allerstørste historiske oplevelser, jeg har haft, og jeg syntes selv, at det var ganske fornuftigt at hive Alfred ud af 8. klasse for at lade ham opleve det. Hans lærer var derimod af en anden opfattelse og proklamerede: "Hvis I tager jeres søn ud i flere måneder, så vil jeg vurdere, at det ser temmelig sort ud med hans boglige fremtid – og det vil jeg hverken anbefale eller tage ansvaret for." Det rørte mig, men da Alfred næsten fire år senere skulle skrive gymnasieopgave, valgte han emnet "Mytteriet på Bounty". I den opgave scorede han sit livs første og eneste 12-tal. Så at slippe fortøjningerne til den velkendte hverdag og tage ungerne med på eventyr handler selvfølgelig om at komme ud at opleve noget og få fede oplevelser. Men som far tror jeg faktisk, at det for børnene i lige så høj grad er en skoling i livet.

*Far og søn i deres rette element; havet.
Ligesom Mikkel i dåbsgave fik et liv til søs, har han også
selv givet stafetten videre til næste generation.*

FORFATTEREN

Jesper Grønkjær er international tryllekunstner og drager på ekspedition til klodens fjerneste afkroge for at vise, at smilet er det sprog, vi alle taler – på tværs af landegrænser, kulturelle skel, ulighed, hudfarve og religion. Han opsøger nogle af verdens brændpunkter i bestræbelserne på at skabe uventede smil hos de mennesker, der mindst af alt har forventet det, men måske har fortjent det mest. Han ønsker at vise, hvad der sker, når man møder verden med smil frem for med skepsis. Særligt rejser han ud til fjerne befolkningsgrupper eller stammefolk, der lever uendelig langt fra det liv, vi kender i Danmark.

I 30 år har Jesper arbejdet målrettet med nogle få helt basale ting, der er unikke i opfattelsen af humor, uanset hvor man bor, og hvilket miljø eller liv man stammer fra. Dermed kan humor blive en grundlæggende ting i folks eksistens og socialisering og et middel til at skabe samhørighed.

Jesper er foredragsholder, samfundsdebattør og klummeskribent.

AF SAMME FORFATTER:

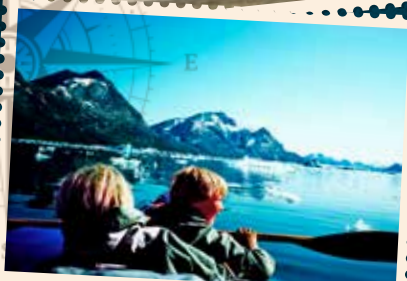
Den magiske rejsende – en rundrejse blandt kannibaler, indianere, narkoprostituerede, stammefolk og cowboys.

Smil på Dødens Avenue – en roadmoviefortælling fra verdens farligste kvarter og mødet med folk i livets skyggeside. Bl.a. den kvindelige masseorder 'Hun-djævelen' med 400 mord på samvittigheden.

Frihed fra himlen – om Jespers rejse i diktaturstaten Nordkorea og hans efterfølgende opsporing af afhoppere, der nu lever under hemmelige identiteter, på flugt fra Kim Jong-uns regime.

BOOKING:

Jesper Grønkjær
Tlf. 2085 0203
Jespergrønkjaer.dk

**EN BOG OM PASSION, KVALITETSTID OG ROLLEN
SOM FAR. OG OM AT SKABE STORE OPLEVELSER
MED SINE BØRN. ALT SAMMEN PAKKET IND I
EKSOTISKE REJSEBERETNINGER.**

Eventyrernes Klub er en forsamling af Danmarks mest legendariske globetrottere. Deres baggrunde og rejseformer er vidt forskellige, men fælles for dem er, at de er draget af udlængsel og en eventyrtrang til at opleve verden. Fra de vilde storbyer til de øde sletter. Fra dybe jungler til golve ørkener. Fra den solfyldte savanne til det iskolde Antarktis. En anden ting, de har til fælles, er, at de er familiefædre.

Igennem 20 fortællinger kommer vi med, når eventyr skabes i samarbejde mellem far og barn. Historierne er så levende fortalt, at det er lige før, man føler, at man selv er med i teltet i junglen, i kanoen på den fossende elv eller i firehjulstrækkeren, når den pløjer sig igennem det afrikanske vildnis i jagten på nye oplevelser hos fjernboende stammefolk.

Bogen er fyldt med vilde anekdoter om både sjove og til tider farlige situationer med far og barn som fælles hovedpersoner. Der er sjove betragtninger, kærlige oplevelser samt refleksioner om livet, set med såvel den voksne som barnets øjne. Alt sammen fortalt med masser af livsglæde og ledsaget af smukke fotos.

**CHRISTIAN LYGUM CHRISTENSEN ANDERS HANSEN HENRIK ANDERSEN
TORE GRØNNE HENRIK EGEDE-LASSEN CARL TRÆHOLT JOHN ANDERSEN
CLAUS KJÆRBY TONNI FRANDSEN HANS ERIK RASMUSSEN
ANDREAS MOGENSEN M.FL.**

